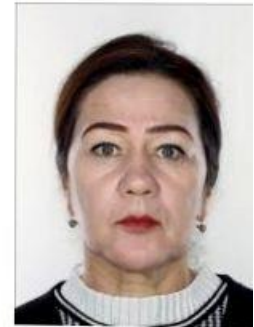

TA'LIMDA MENEJMENT VA BOSHQARUV IQTISOSLIGI

GULBAHOR SALOYEVA XAYRULLOYEVNA

Samarqand viloyati Kattaqo'rg'on shahar

19-DMTT direktori

(Kattaqo'rg'on pedagogika instituti stajor o'qituvchisi)

ANNOTATSIYA

Mazkur tezisda ta'lim tizimida menejment va boshqaruv ixtisosligining kasbiy sertifikatlash jarayonidagi o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Sertifikatlash nafaqat o'qituvchilar va rahbar kadrlar malakasini oshirishda, balki ilmiy darajaga ega bo'lgan mutaxassislarning amaliy tajribalarini ta'lim tizimiga tatbiq etishda ham muhim mexanizm sifatida qaraladi. Xususan, sertifikatlash jarayonlari zamonaviy boshqaruv vositalari, raqamli texnologiyalar va xalqaro tajriba asosida yondashilganda, ta'lim sifati, shaffoflik va innovatsion rivojlanishga xizmat qilishi mumkin. Ilmiy daraja olgan nomzodlarning sertifikatlashda ishtirok etishi esa ularning ilmiy izlanishlarini amaliy loyiha sifatida ta'lim boshqaruvi tizimida qo'llash imkonini beradi.

Kalit so'zlar: *ta'lim menejmenti, boshqaruv ixtisosligi, kasbiy sertifikatlash, ilmiy daraja, malaka oshirish, raqamli ta'lim, xalqaro tajriba, innovatsion boshqaruv.*

Ta'limdagi menejment va ta'limni boshqaruv ixtisosligi bo'yicha kasbiy sertifikatlash jarayoni aslida ilmiy darajaga ega bo'lgan nomzodlar uchun ham

dolzarbdir. Chunki ilmiy daraja ularning akademik salohiyatini tasdiqlasa, kasbiy sertifikat ularning amaliy menejment ko'nikmalarini, zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini qo'llay olish qobiliyatini isbotlaydi. Bunda sertifikatlash jarayoni nazariy bilimlarni amaliy muhitda qo'llashga yo'naltirilgan bo'lishi zarur.

Masalan, ta'lim muassasasini boshqarishda faqat strategik rejalar tuzish emas, balki ularni amalda joriy etish, o'qituvchilar va o'quvchilar bilan samarali kommunikatsiya o'rnatish, texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish bo'yicha aniq tajribaga ega bo'lish kerak. Sertifikatlash tizimi aynan mana shu jihatlarni baholashga qaratilishi mumkin.

Ilmiy darajaga ega bo'lgan mutaxassislar ko'pincha nazariy bilimlarga chuqur ega bo'ladi, biroq amaliy menejment yondashuvlarida tajriba yetishmasligi mumkin. Shuning uchun sertifikatlash jarayonida amaliy loyihalar, ta'lim tizimida yuzaga kelgan muammolarga innovatsion yechim ishlab chiqish, liderlik ko'nikmalarini amalda namoyish qilish kabi bosqichlarni qo'shish foydali bo'ladi.

Shuningdek, bunday sertifikatlar xalqaro standartlarga moslashtirilsa, ilmiy darajaga ega bo'lgan mutaxassislar nafaqat mahalliy, balki global ta'lim bozorida ham raqobatbardosh bo'lib chiqadi. Sertifikat ularning ta'lim menejmenti sohasida nafaqat ilmiy, balki amaliy jihatdan ham yetuk kadr ekanini tasdiqlaydi.

Xulosa qilib aytganda, ilmiy daraja va kasbiy sertifikatni uyg'unlashtirish ta'lim boshqaruv tizimiga ikki tomonlama kuch beradi: bir tomondan chuqur nazariy bilim, ikkinchi tomondan esa real hayotiy tajribaga asoslangan amaliy ko'nikmalar. Shu tarzda ta'limdagi menejment sohasi samarali, zamonaviy va innovatsion rivojlanish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Bugungi kun ta'limida menejment va ta'lim boshqaruvi bo'yicha kasbiy sertifikatlash jarayonlari juda dolzarb masalaga aylangan. Hozirgi ta'lim jarayoni global raqobat, innovatsion yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalar ta'sirida shakllanmoqda. Shu bois, ushbu sohada sertifikatlash tizimi faqatgina rasmiy hujjat emas, balki ta'lim sifatini oshirish, boshqaruvchilarning malakasini xalqaro standartlarga yaqinlashtirishga xizmat qilmoqda.

Amaliy jihatdan qaralganda, sertifikatlash ta'lim muassasalarida rahbar va menejerlarga bir necha imkoniyat beradi. Masalan, zamonaviy boshqaruv tizimlarini joriy etish, ta'lim sifatini monitoring qilish, raqamli ta'lim muhitini samarali tashkil etish va o'quvchilar uchun qulay sharoit yaratishda yangicha yondashuvlar ishlab chiqishga yordam beradi.

Bugungi kunda ta'lim menejmenti bo'yicha ilmiy darajaga ega bo'lgan mutaxassislarning sertifikat olishi ularga xalqaro loyihalarda ishtirok etish, xorijiy hamkorlik aloqalarini yo'lga qo'yish va amaliy boshqaruv faoliyatida yangi tajribalarni tatbiq etish imkonini ochib bermoqda. Shuningdek, bu jarayon mutaxassislarga faqat nazariy bilim emas, balki amaliy ko'nikmalarni ham rivojlantirishni talab qiladi.

Kreativ yondashuv sifatida, sertifikatlash jarayoniga real muammolarni hal qilish bo'yicha loyihaviy topshiriqlarni kiritish mumkin. Masalan, ta'lim muassasasida o'quvchilar motivatsiyasini oshirish bo'yicha strategiya ishlab chiqish, raqamli ta'lim platformasini joriy etish yoki o'qituvchilarning ijodiy kompetensiyasini oshirish bo'yicha amaliy model yaratish. Bu kabi vazifalar sertifikatlashni faqatgina hujjat emas, balki haqiqiy amaliy tajribaga aylantiradi.

Xulosa qilib aytganda, bugungi kun ta'limida menejment va boshqaruv mutaxassislarini sertifikatlash tizimi ta'lim sifatini oshirish, innovatsion boshqaruvni shakllantirish va xalqaro mehnat bozorida raqobatbardosh mutaxassislarni yetishtirish uchun muhim mexanizm bo'lib xizmat qilmoqda.

Ta'lim menejmenti bo'yicha kasbiy sertifikatlash amaliy misollari

Yo'nalish	Amaliy misol	Natija / Foyda
Liderlik ko'nikmalarini baholash	Sertifikatlash jarayonida nomzodlar real ta'lim muassasasi loyihasini boshqarib ko'rsatadi (masalan, yangi o'quv dasturini joriy etish)	Amalda liderlik, jamoa boshqaruvi va qaror qabul qilish qobiliyatlari baholanadi

Yo'nalish	Amaliy misol	Natija / Foyda
Strategik rejalashtirish	Nomzodlardan 5 yillik ta'lim muassasasi rivojlanish strategiyasi yozish va uni taqdim etish talab qilinadi	Rejalashtirish ko'nikmalari rivojlanadi, nazariy bilim amaliy rejaga aylantiriladi
Moliyaviy boshqaruv	Ta'lim byudjeti va grant mablag'larini boshqarish bo'yicha keys-stadi yechish (masalan, 10 mlrd so'mlik byudjetni samarali taqsimlash)	Moliyaviy savodxonlik oshadi, real muammoga amaliy yechim topiladi
Innovatsion texnologiyalarni joriy etish	Sertifikat topshiruvchilar sun'iy intellekt yoki LMS (Learning Management System) orqali ta'lim sifatini oshirish loyihasi ishlab chiqadi	Raqamli ta'lim vositalarini samarali qo'llash malakasi shakllanadi
Inson resurslarini boshqarish	O'quvchilar va o'qituvchilar o'rtasida konfliktni hal qilish yoki motivatsiya tizimini yaratish bo'yicha simulyatsiya topshirig'i	HR menejment ko'nikmalari rivojlanadi, amaliy muammolarni boshqarish malakasi ortadi
Monitoring va baholash	Nomzodlardan maktab yoki universitetdagi ta'lim sifatini monitoring qilish va hisobot yozish talab qilinadi	Ta'lim sifati nazorati bo'yicha aniq tajriba orttiriladi
Ilmiy darajaga ega nomzodlar uchun	Ular uchun ta'lim menejmenti bo'yicha innovatsion tadqiqot	Ilmiy salohiyat va amaliy boshqaruv

Yo'nalish	Amaliy misol	Natija / Foyda
qo'shimcha bosqich	loyihasi ishlab chiqish va xalqaro anjumanda taqdimot qilish sharti qo'yiladi	tajribasi integratsiya qilinadi

XULOSA

Ta'limdagi menejment va ta'limni boshqaruv ixtisosligi bo'yicha kasbiy sertifikatlash tizimi nafaqat o'qituvchilar, balki ilmiy darajaga ega bo'lgan nomzodlar uchun ham dolzarbdir. Chunki ular ta'lim muassasalarida rahbarlik faoliyatini olib borishi, yangi boshqaruv strategiyalarini ishlab chiqishi va innovatsion yondashuvlarni joriy qilishi mumkin. Sertifikatlash jarayoni ilmiy darajaga ega bo'lgan mutaxassislarning bilimini amaliy ko'nikmalar bilan uyg'unlashtiradi va ularning xalqaro me'yorlarga mos ravishda rivojlanishiga xizmat qiladi.

Sertifikatlash jarayoniga **simulyatsiya asosidagi boshqaruv stsenariylarini** kiritish: masalan, ta'lim muassasasida inqirozli vaziyatlarni boshqarish yoki innovatsion loyiha joriy etishni amalda sinash.

Nomzodlarning **raqamli boshqaruv ko'nikmalarini** rivojlantirish uchun maxsus platformalarda test va loyiha topshiriqlarini bajarish.

Ilmiy darajaga ega bo'lgan mutaxassislarni **mentor sifatida jalb etish** va ularni yangi avlod menejerlarini tayyorlash jarayonida faol ishtirok etishini ta'minlash.

Sertifikat egalariga **xalqaro ta'lim boshqaruvi forumlarida** qatnashish imkoniyatini berish orqali ularning ilmiy va amaliy faoliyatini global miqyosda tan olish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Axmedova N. "Ta'lim menejmenti va boshqaruv nazariyalari". – Toshkent: O'qituvchi, 2021.

2. Qodirov S. “Ta’lim jarayonida innovatsion texnologiyalar”. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Bush, T. *Theories of Educational Leadership and Management*. – London: SAGE Publications, 2011.
4. Fullan, M. *The Principal: Three Keys to Maximizing Impact*. – Jossey-Bass, 2014.
5. OECD. *Education Policy Outlook: Leadership for 21st Century Learning*. – OECD Publishing, 2019.